

Till kulturminister Amanda Lind och arbetsmarknadsminister Eva Nordmark

Nämnden för hemslöjdsfrågors förslag till åtgärd för stöd till slöjdföretagarna i samband med coronakrisen

Nämnden för hemslöjdsfrågor har med anledning av den pågående Coronapandemin genomfört två mindre undersökningar för att få en uppfattning om hur slöjdföretagarna påverkas av de rådande omständigheterna. En undersökning riktades till samtliga regioners hemslöjds-konsulentkontor och ställde frågor om hur utåtriktad verksamhet påverkats och hur man hanterar ersättning till engagerade utställare och kursledare. En annan undersökning riktades till professionella slöjdutövare och ställde delvis samma frågor, i vilken utsträckning de drabbats av intäktsbortfall på grund av pandemin och hur de tänker att de kan ställa om sin verksamhet.

Sammanfattning

Nämnden för hemslöjdsfrågor kan utifrån de två enkäter som genomförts konstatera att

- avtal sällan skrivs när offentliga uppdragsgivare engagerar uppdragstagare inom slöjdsektorn, vilket innebär att uppdragstagaren står utan ersättning när uppdragsgivaren ställer in en verksamhet
- branschorganisation som kan föra områdets talan, upprätta standardavtal och så vidare saknas för slöjdsektorn och såväl uppdragstagare som uppdragsgivare upplever i nuläget stor förvirring
- slöjdföretagen kommer att ha väldigt svårt att komma i åtnjutande av föreslagna stödåtgärder eftersom de företrädesvis är mikroföretagare med enskild firma vilka inte omfattas av föreslagna stödinsatser
- den digitala närvaron är låg bland såväl hemslöjdskonsulenter som slöjdföretagare vilket ligger området i fatet i nuläget när det gäller att snabbt utöka eller ställa om till digitalt baserad verksamhet

Det kan också konstateras att området förmodligen inte omfattas av de stödåtgärder som tillfaller kultursektorn, då vi utifrån enkäterna fått uppfattningen att det största ekonomiska bortfallet utgörs av inställda mässor, så kallade påsk- och konstrundor där slöjdare ofta har en stor del av sina försäljningsintäkter och inställd kurs- och seminarieverksamhet där slöjdarna förlorar sina uppdrag som pedagoger.

För de företagande utövarna skapas korttidsstöd vilket kan sökas för alla anställda utom ägare till enskild firma eller släktingar till ägare av enskild firma, merparten av slöjdföretagarna är mikroföretagare med enskild firma och kommer därför inte omfattas av korttidsstödet.

Nämnden för hemslöjdsfrågors bedömning är att den enskilt största insatsen regeringen skulle kunna göra för Sveriges slöjdföretagare är att tillåta korttidspermittering även för ägare till enskilda firmor.

Bakgrund

Slöjdsfären saknar branschorganisation och få slöjdare är medlemmar i näraliggande områdens branschorganisationer. Slöjdare är i hög utsträckning så kallade kombinatorer, det vill säga man undervisar eller är kursledare och slöjdar samtidigt som man kanske har en deltidsanställning inom t ex vården. Slöjdare är också i hög utsträckning mikroföretagare med enskild firma.

I den konstnärspolitiska utredningen *Konstnär – oavsett villkor* SOU 2018:23 lyfts de kulturella och kreativa näringarna upp som ett begrepp i samband med regional och lokal utvecklings-politik där vissa forskare har hävdad att satsningar på dessa näringar är särskilt främjande för en positiv utveckling (Konstnär – oavsett villkor? Sid 91)

I den uppföljningsrapport om satsningen på kulturella och kreativa näringar åren 2010–2012 som riksdagens näringsutskott lämnade i januari 2017 förs ett resonemang om lämplig avgränsning av begreppet. Vilka som räknas in kan nämligen ha betydelse för de näringar som hamnar utanför eftersom dessa kanske inte kan räkna med samma status och möjlighet till offentligt stöd som de som inkluderas. (*Uppföljning av handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar 2010–2012*, 2016/17:RFR10)

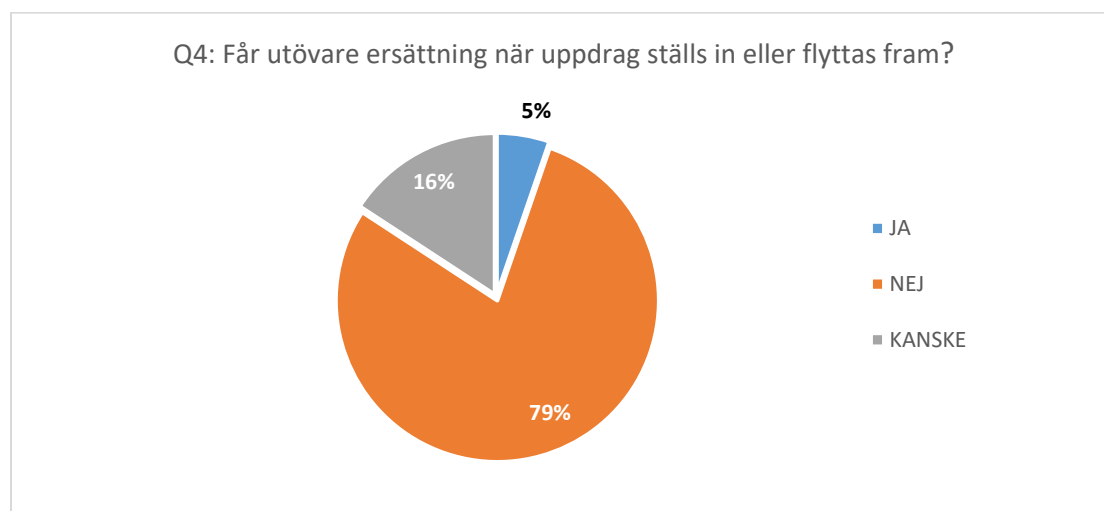
Det vi ser hända nu är exempel på det rapporten beskriver; det är de stora kulturområdena som dominerar både i diskussionen och i utformningen av lämpliga stödåtgärder.

Enkät till regionala hemslöjdskonsulenter

Nämnden för hemslöjdsfrågor har genomfört en enkätundersökning riktad till hemslöjds-konsulentkontoren i samtliga regioner

1. Påverkas konsulentverksamheten av den rådande pandemin och i så fall hur?
2. Hur många aktiviteter och event ställs in?
3. Vilka avtal har ni med föreläsare och kursledare när det gäller avbokningar?
4. Får utövarna ersättning när event/kurser/föredrag ställs in eller flyttas fram?

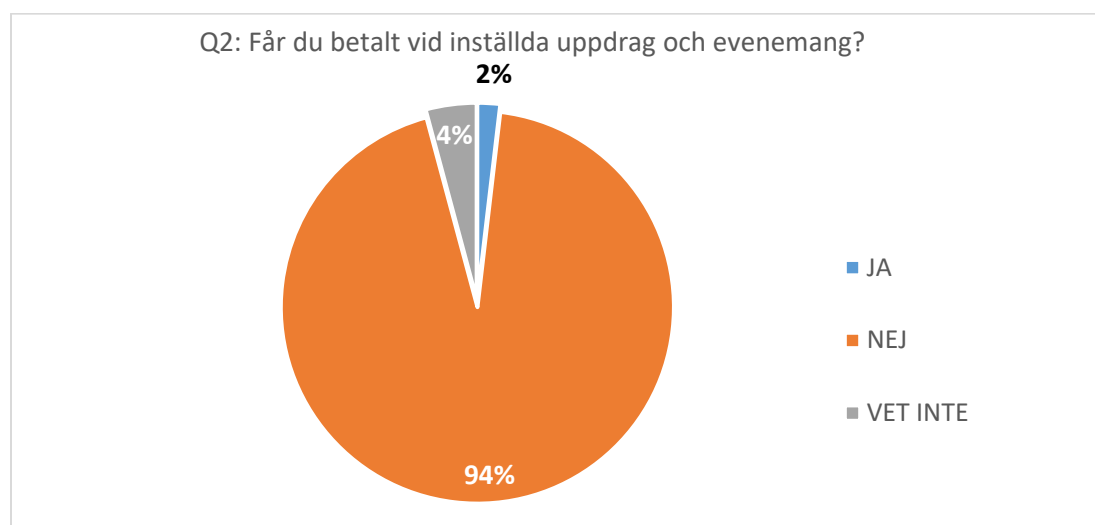
Av de 21 regioner som fick frågorna har 19 svarat. Endast en region svarade JA (5%), 15 regioner svarade NEJ (79%) och 3 regioner KANSKE (16%) på frågan om utövare får ersättning även vid inställda eller framflyttade event.

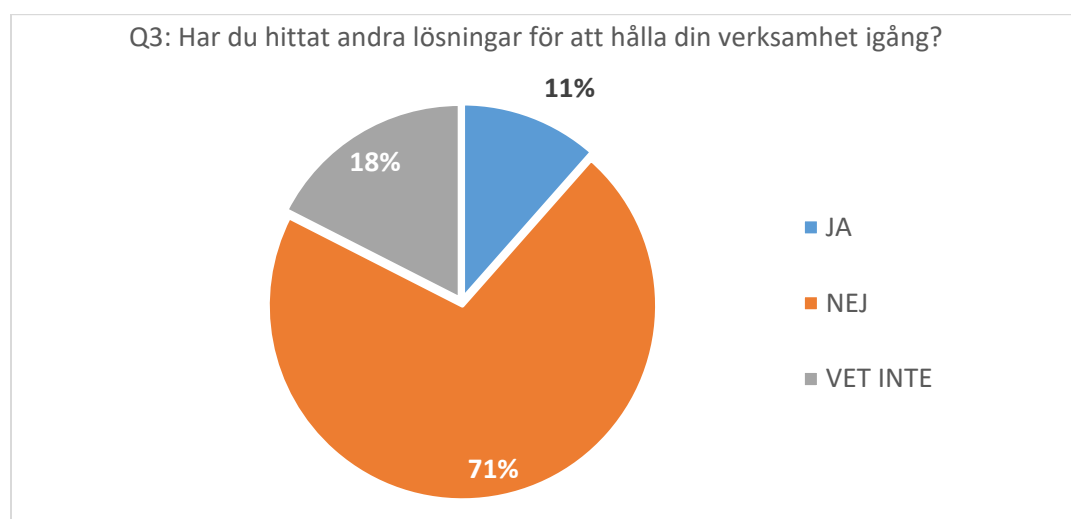
Slöjdföretagare

Nämnden för hemslöjdsfrågor bad även de regionala hemslöjdskonsulenterna om hjälp att distribuera ut ett antal frågor till slöjdföretagare, slöjdare, kursledare med flera för att få en bild av hur utövarna påverkats. Länken till frågorna, som besvaras anonymt, spreds även i Nämnden för hemslöjdsfrågors egna kanaler i sociala medier. Till dags dato har 223 personer svarat på undersökningens frågor.

1. Hur påverkas du som egenföretagare, slöjdutövare/kursledare/föreläsare av den pågående coronakrisen?
2. Får du ersättning när uppdrag eller evenemang ställs in eller skjuts fram?
3. Har du hittat andra lösningar för att hålla din verksamhet igång?
4. Något annat du vill tillägga?

På fråga 2 svarade 215 av de 223 som medverkade i enkäten. Av dessa svarade 4 JA (2%), 202 NEJ (94%) och 9 VET INTE (4%) på frågan om ersättning vid inställda uppdrag.

På fråga 3 svarade 200 av de 223 som medverkade i enkäten. Av dessa svarade 23 JA (11%), 142 NEJ (71%) och 35 VET INTE (18%) på frågan om andra lösningar hittats för att hålla sin verksamhet igång.

Nämnden för hemslöjdsfrågor hemställer med ovanstående bakgrund om att regeringen beaktar slöjdnäringsens behov av stöd med utgångspunkt i att de näringsidkande utövarna är små- eller mikroföretagare med enskild firma, i låg grad är organiserade då flertalet inte är högskoleutbildade och kan vara medlemmar i t ex KIF. De professionella slöjdarna är i hög grad kombinatorer vilket innebär att man undervisar, driver en liten produktion och försäljning vilket sammantaget skapar en försörjning.

Regeringens förslag med möjligheten till korttidspermittering omfattar till stor del inte slöjdarna som är ägare till sina enskilda firmor och därmed inte stödberättigade.

Nämnden för hemslöjdsfrågors bedömning är att den enskilt största insatsen regeringen skulle kunna göra för Sveriges slöjdföretagare är att tillåta korttidspermittering även för ägare till enskilda firmor.

Stockholm 2020-03-26

Nämnden för hemslöjdsfrågor

Friedrike Roedenbeck
kanslichef Nämnden för hemslöjdsfrågor